

2026 - 2030

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

KALAALLIT NUNAATA KITAANI

arnarlunniarnermi aqutsinissamik pilersaarut

Assi: Aslak Jensen

AALISARNERMUT, PINIARNERMUT,
NUNALERINERMUT IMMINULLU
PILERSORNERMUT NAALAKKERSUISOQARFIK

IMARISAI

1. Tunuliaqutaasut	1
1.1 Siunertaq, periusissaq atuuffissaalu	2
1.2 Piffissaq atuuffik aamma nalilersuisarnermut aalajangersakkat	2
1.3 Inatsisit aamma aqutsinermik akisussaaneq	2
2. Aalisagaqatigiinnik aalisarnermut, avatangiisinut aamma pinngortitami pissuseqatigiinnut atassuteqartillugu tunngatillugu ilisaritsineq	3
3. Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinermut aqutseriaatsimullu tunngavigineqartut	5
3.1 Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq	6
3.2 Pisarineqarsinnaasunik tamarmiusunik aamma pisassiissutini aalajangersaasernerit	7
3.2.1 TAC-p agguarneqarnera	7
3.3 Malittarisassioriaatsit	8
3.3.1 Pisassiissutit amerlassusaannik malittarisassaqaqtitsineq	8
3.3.2 Aalisarnermi piginnaasanik malittarisassaqaqtitsineq	8
3.3.3 Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsineq	9
3.3.4 Piffissaq aalisarfiusoq	9
3.3.5 Teknikikkut iluarsartuussineq immamilu uumassuseqarfiusuni mianernartuni aqutsineq	9
3.4 Saniatigut pisarisuukkanik aqutsineq	10
4. Nalunaaruteqartarneq nakkutilliinerillu	11
4.1 Nalunaaruteqarneq	12
4.2 Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq aamma Misissuineq (MCS)	12
4.2.1 Aalisarnermik unitsitsineq	13
4.3 Nalunaarutiginnittarnerit	13
5. Innersuussutit ilanngussallu	14
Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit	14
Ilanngussaq 2. Pinngortitaleriffiup ilisimatuussutsikkut siunnersuinera	15
Ilanngussaq 3. Saniatigut pisarisuukkat pillugit suliniummumut tunngasoq periusissiaq	17
Saniatigut pisanik nalunaaruteqartarneq pillugu qaammarsaalluni paasissutissiisarnerit ingerlanneqarneri	17
Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna aalisarnermik ukiumoortumik naliliineq	17
Piffissap aalisarfiusup naanerata kingunitsiannua arnarlunniarneq tunuliaqutaralugu nakkutilliinerimi nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqarnera	18
Sinerissap qanitsuani aalisarnermi saniatigut pisarineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suleqatigiissitamik pilersitsineq	18
Ilanngussaq 4. Agguaassinermi najoqqutaq	19

Assi: Aslak Jensen

1

TUNULIAQUTAASUT

1.1 SIUNERTAQ, PERIUSISSAQ ATUUFFISSAALU

Aqutsinissamut pilersaarummi matumani siunertaq tassaavoq uumassuseqarnikkut inuiaqatigiinnillu akilersinnaasumik piujuartitsinerlu tunngavigalugu Kalaallit Nunaata Kitaani arnarlunniarnissamut (*Cyclopterus lumpus*) sinaakkutissanik aalajangersaanissaq.

Aqutsinissamut pilersaarummut taamaalilluni ilaavoq arnarlunnik aningaasarsutigalugu ukiumut pisassanik akuerineqarsinnaasunik tamarmiisunik (TAC) aalajangersaaneq, Pinngortitaleriffimmit suliarineqartoq ilisimatuussutsikkut siunnersuineq tunuliaqutaralugu.

Aqutsinissamut pilersaarummi sinerissami qanittumi arnarlunniarneq pineqarpoq, tassa imaappoq tunngaviumik titarnermiit 3 sømilimik killeqarfiup iluani, NAFO-p oqartussaaffiani¹ sumiiffiliinerit tamakkerlugit, kujataani Nanortalimmiit (60°00' A) avannaani Upernavimmut (72°50' A). Aqutsinissamut pilersaarut angusallunnik nipisanniarnermut tunngasuunngilaq, kisianni aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaani aamma angusallunniarluni aalisarneq iluarsiiiffigaa.

1.2 PIFFISSAQ ATUUFFIK AAMMA NALILERSUISARNERMUT AALAJANGERSAKKAT

Aqutsinissamut pilersaarutip matuma aqutsinissamut pilersaarut 2021-meersoq taarsissavaa, piffissamilu 15. marts 2026-mit 1. marts 2030-mut atuutissalluni. Piffissap taassuma ingerlanerani aqutsinissamut pilersaarut naliiiffigineqassaaq iluarsineqarsinnaalluniluunniit nutaamik iluarsisamilluunniit saqqummerluni 1. marts 2030-mi atuutilersinnaalluni.

Aalisarnerulli ilusilersugaanera, siunnersuisarnerni tunngaviusut assingusulluunniit piffissap taassuma ingerlanerani annertuumik allanngussagaluarpata nutarterisoqarsinnaavoq. Taamaalilluni aqutsinissamik pilersaarutip maannakkut aalisarnermut naleqqiullugu eqqortuunissaa atorineqarsinnaassusialu isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamut pilersaarummik allannguinerit suulluunniit, Naalakkersuisut akuersinerannik piumasaqaateqarput. Ilanngussami tapiliunneqartumi allannguinerit Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmit (APNIPN-imit) allaffissornikkut suliarineqarsinnaapput.

1.3 INATSIKIT AAMMA AQUTSINERMIK AKISUSSAANEQ

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq tamatumunngalu akisussaaffik Naalakkersuisuniippoq aamma Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisumiilluni. Naalakkersuisoq aalisarnermut inatsimmi atuuttumi tunngavissat malillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutissanik piareersaasiortarpoq. Siunnersuutit taamaattut Naalakkersuisut akuttunngitsumik ataatsimiittarnerini aalajangiiffigineqartussanngorlugit (itigartinneqartussanngorlugilluunniit) saqqummiunneqartarput. Naalakkersuisut Inatsiartut aalisarnermut inatsisaat (Aalisarnermut Inatsit) tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni aalisarneq aqussinnaavaat. Kalaallit Nunaata aqutsiveqarfigisaani pisassiussutissat tamakkiisut (TAC) Naalakkersuisunit aalajangerneqartarput.

Aalisarneq pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu ataatsimut isigalugu suliassanut aqutsinermut tunngasunut Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnut² tusarniaasarnissaminik Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinnermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq pisussaaffeqarpoq. Aqutsinermut apequtit taamaattut Naalakkersuisut nittartagaanni³ tamanut ammasumik tusarniaassutigineqartarput, tusarniaanerlu naammassereeraangat tusarniaanermut akissutit aamma tassani atuarneqarsinnaasarlutik.

Arnarlunniarnermi aqutsinermi Aalisarneq pillugu inatsisip aqutsinerata saniatigut aamma Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu nalunaarut taamatuttaaq Aalisarsinnaanermit akuersissutit pisassiissutillu pillugit nalunaarut naapertorlugit aqunneqarpoq.

¹ Nunat Avannarliit Aalisarnikkut Suleqatigiiffiat (NAFO)

² Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit pilersinneqarput tak. Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat pilersinneqarput, ilaatigullu aalisarneq pillugu soqutigisaqartunik inuttaqarluni.

³ Naalakkersuisut.gl

Assi: Aslak Jensen

2

**AALISARNERMUT AVATANGIISINULLU
ATATILLUGU AALISAGAQATIGIINNIK
ILISARITITSINEQ**

Nipisak imaannarmiittuunermi saniatigut aamma Atlantikup avannaani immap naqqanut qanittumiittuuvooq, pingaartumillu Canadap, Kalaallit Nunaata, Islandip aamma Norgep eqqaani siaruarsimalluni. Piffissami suffiffiunngitsumi nipisat inerinnikut imartaniittarput pingaartumik sinerissap avataani imartaniittarlutik. Piffissamut suffiffiusussamut nipisat sinerissap tungaanut ingerlaalersarput, suffiffissartik tikittarpaat suffinissamullu piareerlutik. Angusalluit januaarip martsillu akornanni sinerissamut apuukkajuttarput, arnarluilli sapaatit akunnerinik qaammatinilluunniit arlalinnik kingulliullutik malinnaasarput. Sineriak atuarlugu piffissaq takkuffiusartoq nunami sumiiffinni nikingavoq, avannaanut naleqqiullugit kujataani nipisaat nalinginnaasumik takkutiaarnerusarput.

Kalaallit Nunaani avannarpasissumi siammarsimaffiup killingani Kalaallit Nunaatalu Kitaata ilaani nipisat sananeqaatitigut kingornuttakkat assigiinngissusaat takutinneqarpoq. Taamaattorli assigiinngissutsit taakkua qanoq annertutigisumik aalisagaqatigiit ingerlaartarnerannut aalisagaqatigiillu sananeqaataannut sunniuteqartarnersoq erseqqarluppoq. Maannakkut aqutsinissamut pilersaarummi Kitaani nipisat aalisagaqatigiittut ataasiusutut pineqarput.

Arnarluit pingasunik-sisamanik ukioqaleraangamik kinguaassiorsinnaalersarput, 48 cm angullugu angitigilersinnaapput aalisarnermilu agguaqatigiissillugulu 39 cm missaaniittarlutik. Angusalluit mikinerupput, 23-30 cm missaani takissuseqarlutik agguaqatigiissillugulu 27 cm-iusarlutik. Arnarluit angusalluillu uumanermik ingerlanerani qasseriarlutik suffisarsimanersut sulil nalorninarpoq. Suffineq immami ikkattumi (5-20 meter) pinerusarpoq, arnarluit arlaleriarlutik suamminnik aniatitsisarput.

Suiaassutikkut immikkut angissutsit assigiinngissutaasa ingerlaartarnerullu toqqagaqarnerulluni arnarlunniarsinnaaneq periarfissippaa, angusalluit atortorineqartunit minnerusumik pisarineqartarmata. Suaat niuerfimmi nalingi qaffasinnerpaajummata, arnarluit angusassamik toraagaqarluni akissarsiutigalugit aalisarneqartarput, pingaartumillu suai tulaanneqartarput.

Aalisarneq upernaap qaammataani suffinissaq sioqqullugu qassutit uninngatitat atorlugit Kalaallit Nunaata sineriaa atuarlugu ingerlanneqartarpoq. Suaat pitsaassusaat apeqqutaalluni, aalisartunit tunitsivinnillu nalilerneqarluni, kujataanit avannamut nikittaartumik aallartittarpoq. Sikoqarneranut pissutsit immallu kissassusiisa aalisarnerup aallartinneranut piffissamut sunniuteqarnerat paasineqarpoq. Qassutit umiatsiaaqqanit napitaajarneqartarput, suaat nappartanut tunitsivinnit tunniunneqartunut katersorneqartarput. Nappartat taakkua toqqaannartumik tunineqarnissamut assartorneqarsinnaapput imaluunniit assartoqqitassatut angallatinut allanut usilersuuteqqinneqarlutik.

Nipisat pinngortitami pissuseqatigiit ataqatigiinnerannut ilaavoq. Ukioqassutsini malillugu nerisai allanngorarput: Nipisat piaqqat peqquaqqat soorlu uumasuaqqat, immap naasuini qeqqussaniittartut nerisarpai, nipisalli inersimasut suffinerup avataani uumasut ikerinnarsiortut nerisarpaat soorlu nuarluit, uumasuaqqat qimerloqanngitsut, nuarliusat, sangujaat aalisagaqqallu.

Arnarluup taassumalu suai piaraaluunniit uumasoaqatigiinnit arlalippassuarnik piniarneqartarput nerineqarlutillu, matumani ilanngullugit aalisakkat assigiinngitsut soorlu saarullit, nataarnat, kanassut allallu aalisakkat aalisagartuumasut, kiisalu saattussat, timmissat aamma imarmiut miluumasut soorlu puisit arferit kiisalu eqalussuit. Taamaattoq erseqqarluppoq, aalisagaqatigiinnut taakkununga nipisak nerisassatut qanoq pingaaruteqartiginersaq.

Assi: Søren Post, Pinngortitaleriffik

3

**SIUNNERSUINEQ KIISALU
AALISARNERMI AQUTSINERMUT
AAMMA AQUTSINISSAMUT
TUNNGAVISSARITITAASUT**

3.1 ILISIMATUUSSUTSIKKUT SIUNNERSUINEQ

NAFO-p oqartussaaffiani 1-imi sinerissamut qanittumi nipisanniarneq pillugu ilisimatuussutsikkut siunnersuineq Pinngortitaleriffimmit ukiumoortumik suliarineqartarpoq. Siunnersuineq, siunnersuineri periuttip nassuiaanneqarnera ilanngullugu, APNIPN-imut ukiumoortumik nassiunneqartarpoq aamma Pinngortitaleriffiup nittartagaani pissarsiarineqarsinnaalluni (www.natur.gl).

Siunnersuineri tunngaviusoq, paasissutissat nutarterneqarsimasut takussutissiallu Pinngortitaleriffimmeersuni "Assessment of lumpfish (*Cyclopterus lumpus*) in West Greenland based on commercial data 2010-20xx"-imi takuneqarsinnaapput, taannalu ingerlaavartumik nutarterneqartarpoq.

Kalaallit Nunaanni nipisat tamakkerlugit missiliorneranni atorineqarsinnaasut ilisimatuussutsikkut misissuinerit amigaataaneranni aalisarnermi naammassisami ataatsimi suaat tulaanneqartut naatsorsorneri (LPUE*) tunngavigalugit puijuartitsineq tunngavigalugu pisat annertussusissaat pillugit ilisimatuussutsikkut Pinngortitaleriffik siunnersuisarpoq. Nalileeriaaseq LPUE tulaassineri paasissutissat aallaavigalugit naatsorsorneqartarpoq.

Aalisarneri naammassereeraangat tulaassanut paasissutissat Kalaallit Nunaanni Aalisarnermik Piniarnermillu Nakkutilliisoqarfiup (KANUAPNA) katersorsimasai Pinngortitaleriffiup pissarsiarisarpai. Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisarnermik nalunaarutiginnittarneri pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu paasisat nioqutissiorfimmitt katersorneqartarput, Nalunaarummi tassani ilanngussaq 1-imi aalisarnerup annertussusia, aalisaatigineqartut qanoq ittuuneri, sumiiffik piffissarlu pisiortortumut nalunaarutigineqartussat pillugit paasissutissat allanneqarsinapput. Aammattaaq takuuk ilanngussaq 2.

Pinngortitaleriffiup ukiumut siunnersuineq LPUE-mi ingerlanermi sammiviusut tunngavigalugit aalajangersartarpaa. Ingerlanermi sammiviusunik nassuiaruminaatsunik pisoqartillugu, periaaseq mianersortoq atorineqartarpoq.

3.2 PISARINEQARSINNAASUNIK TAMARMIUSUNIK AAMMA PISASSIISSUTINIK AALAJANGERSAASARNERIT

TAC-mik aalajangersaanermi puijuartitsineq tunngavigalugu aalisarnerup qulakkeernissaanik anguniagaqarneq aallaavigineqartarpoq. TAC'p aalajangersarnissaanut aallaaviusoq tassaavoq Pinngortitaleriffimmit suliarineqarsimasoq ukiumoortumik siunnersuineq.

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni inuussutissarsiornermilu pissutsit aallaavigalugit ukiumut pisat annertuumik tassanngaannartumillu nikerartarnerisa pinngitsoortinnissaat pissusissamisuussaaq. Tamanna tunuliaqutaralugu aqutsinissamut pilersaarut manna malillugu, ilisimatuussutsikkut siunnersuineq naapertorlugu TAC aalajangersarneqassaaq, taamaattoorli killiliussap iluani TAC annerpaamik ukiumut 15 %-imik appariarsinnaavoq, annerpaamillu 20 %-imik qaffassinnaavoq. Tamanna siunnersuineri annertuumik appariataartoqassappat qaffariataartoqassappalluunniit aalisakkanik tunisassiorfiit patajaatsumik ingerlatsinissaannut TAC-llu ilisimatuussutsikkut siunnersuineri naapertuuttunngupallannissaanut iluaqutaassaaq.

4 Landings per unit effort (LPUE)= aalisartut peqataasut ilaannit tigusillattaarluni suaat tulaanneqartut agguaqatigiissillugu annertussusaat

Taamaallaat immikkorluinnaq pisoqartillugu, tassa ilisimatuussutsikkut siunnersuummi innersuussutitut kisitsisit akuerisat peqassuseq ataaniippat, TAC-mik aalajangiinissamut maleruagassaaq siuliani taaneqartoq avaqqunneqarsinnaavoq. Taamaalisooqarnerani ajornartorsiutaasinnaasut aaqqiissuteqarnissaa siunertaralugu ilisimatuussutsikkut siunnersuineq aallaavigalugu Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit aggersarneqassapput. LPUE⁵ p ataassimappagu B_{lim}⁵ malitsigissavaa aalisarnermik unitsitsineq takuuk, ilisimatuussutsikkut siunnersuut (takuuk takussutissiaq 1). Imatut pisoqartillugu, tassa LPUE ataaniippat B_{trigger}⁶, kisianni B_{lim} qaangeqqallugu, ukioq siulleq TAC⁷ p allannguutaa 15%-mik annerpaamik killigitinneqarsinnaavoq. Ukiup malitsigisaani sul LPUE ataaniippat B_{trigger} kisiannili B_{lim} qaangeqqallugu, malinneqassaaq ilisimatuussutsikkut siunnersuut ukioq taanna. Taassuma kingorna ilisimatuussutsikkut siunnersuut malinneqassaaq takuuk, nalinginnaasumik aqutsinissamut maleruagassaaq.

Tabel 1: *Najoqqutassat atorneqarnerinut naleqqiullugu pisuusaartitsinerit*

Takorluuqag	Aqutsinermi atugassaaq	Inassuteqaatit
LPUE B _{triggerip} ataaniippoq	TAC annikilliseqqinneqassaaq, LPUE ⁵ p naatsorsorneqartup nalinganik aamma B _{triggerip} akornanniittumut naapertuutillerluni. Soorlu assersuutigalugu LPUE 90 %-ppat B _{trigger} -miit, TAC appartinneqassaaq 10%-mik.	Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit Pinngortitaleriffimmiit siunnersuinnermut appartinneqartumut isummertinniarlugit aggersarneqassapput, siunertarineqarluni TAC mik appariaat 15%-mik qaffasinnerussanersoq nalilerneqassaaq.
LPUE B _{lim} inorpaa imaluunniit assigaa.	Siunnersuineq tassaassaaq aalisarnerup matuneqarnissaa. Tamatumunnga pissutaavoq aalisakkat amerliartarnerannut aalisarnerup annertuumik ajortumik sunnuteqarsinnaanera (aalisakkanik mikinernik sippulimmik aalisarneq).	Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit aggersarneqassapput piffissamut aalisarnerup matusiffiginissaanut taassumalu sivilissusissaanut isummernissamut. Piffissamut matusiffiusumut atatillugu maannakkut uumassuseqarneq, inooqatigiinnermut tunngasut, aningaasarsiorneq avatangiisillu pissutsit eqqarsaatigalugit aalajangersarneqassaaq.
LPUE B _{lim} inorpaa assigaluguluunniit.	Siunnersuineq tassaassaaq aalisarnerup mianersortumik ammarneqarnera aalisagaqassutsip kingumut B _{trigger} qaangernissaata tungaanut appassisumik pisassiisoqarluni.	Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit aggersarneqassapput aalisarnerullu ammaaqqinnermini annertussusissaa pillugu inassuteqaat oqaasertaliorlugu.

Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisup Kalaallit Nunaata Kitaani sinerissamut qanittumi arnarlunniarnermi TAC-mik aalajangiinissaaq pillugu aalajangiinissatut siunnersuummik Naalakkersuisunut saqqummiinnginnerani Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaaffigineqareersimassapput aammalu Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaanermut akissutaat inassuteqaateqarnermut tunngaviup ilagissallugit.

3.2.1 TAC-p agguarneqarnera

Kalaallit Nunaata Kitaanut TAC tamarmiuseq aamma Kalaallit Nunaata Kitaani sinerissamut qanittumi arnarlunniarnermi aqutsivinni tamani pisassiissutit agguataarnerinik Naalakkersuisut ukiut tamaasa aalajangersaassapput.

NAFO-p ilaanni 1A-F-imi agguaassinermi najoqqutassiaq aallaavigalugu TAC aalajangersarneqassaaq. TAC agguaatsinnagu agguaanissamut malitassat malillugit, ukiut tamaasa immikkoortinneqassapput 20 tonsit aqutsiveqarfinnut ukiup siuliani sikut pissutigalugit, ataannavissumik ulluni 10-ni aalisarsinnaasimanngitsunut. Sapinngisamik ukiut tamaasa pisassiissutit tamakkerlugit aalisarneqassapput, taavalu sikut pillugit aalisarneq ulluni atasuinnarni 10-ni akornusersorneqarsimanngippat aqutsiveqarfimmi ataatsimi imaluunniit arlinni, pisassiissut immikkoortitaq 20 tonsi agguaariaaseq nalinginnaasooq malilligu agguarneqassaaq.

Agguaassinermi najoqqutassaaq llanngussaaq 4-mi nassuiaatigineqarpoq.

5 B_{lim}⁵ : Uumassuseqartunut najoqqutaq aalisagaqassutsimut killiliussanut naapertuuppoq, tassa imaappoq aalisagaqassutsip qaffasissusia imaalerluni aalisakkat amerliartornerinut annertuumik aarleqquteqartoqarsinnaalluni. Tulaassinermi ataatsimi suaat 79 kiilut assigaa.
6 B_{trigger}⁶ : Uumassuseqarnikkut najoqqutaq amerlassutsinut naapertuuppoq, tamatumanilu aqutsinikkut immikkut iliuuseqartoqassaaq. Tulaassinermi ataatsimi suaat 119 kiilut assigaa.

3.3 MALITTARISASSIORIAATSIT

3.3.1 Pisassiissutit amerlassusaannik malittarisassaqaqtitsineq

Arnarlunniarsinnaanermut akuersissutinik atulersitsinermut piumasaqaatit najoqqutassallu pillugit aalajangersakkat qaqugukkulluunniit atuuttut malillugit ukiut ataasiakkaarlugit atulersinneqartunik piffissamik killigaasumik akuersissutit atorlugit aalisarneq aqunneqassaaq. Akuersissutit inuup nammineq pigisarai sumiiffinnullu aalajangersimasunut tunngasuullutik. Aalisarnermut akuersissut pisassiissutillu pillugit nalunaarut naapertorlugu akuersissut inummut tunngasuummat akuersissuteqartoq tunisinermi najuutissaaq.

TAC aqutsivinnut tamanut agguataarneqassaaq. Piffissaq aalisarfiusoq aqutsivimmi aalajangersimasumi qaangiuppat pisassiissutit sinneqarpata pisassiissutit sinneruttut aqutsivimmut allamut nuunneqarnissaannut Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq piginnaatitaavoq, pisassiissutillu sinneri piffissap aalisarfiusup nalaani aalisarneqarsinnaallutik.

Aalajangersakkat erseqqinnerusut Aalisarnermut akuersissutit pisassiissutillu pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni kiisalu Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni takuneqarsinnaapput.

3.3.2 Aalisarnermi piginnaasanik malittarisassaqaqtitsineq

Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu piffissami 17. juli – 31. marsi arnarlunniarneq inerteqqutaavoq.

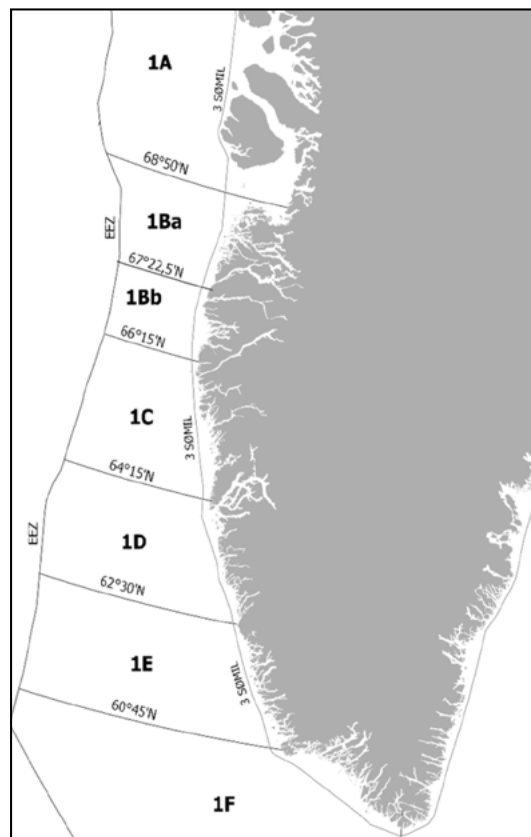
Ukiumi pisassiiffiusumi aqutsiveqarfinnut aalisarsinnaanermut akuersissutit marluk tunniunneqarsinnaapput. Aqutsiveqarfik sumiiffik qinnuteqartup najugaqarfia kiisalu aqutsiveqarfik sumiiffik sanilerisaq.

3.3.3 Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsineq

Kalaallit Nunaata Kitaani sinerissamut qanittumi arnarlunniarneq taamaallaat NAFO-p oqartussaaffiata ilaani 1-mi ingerlanneqarsinnaavoq, sinerissap aamma tunngaviusumik titarnerup avataani 3 sœmililit akornanni. Aalisarneq NAFO-p oqartussaaffiata ilaani 1A-mi, 1B-mi, 1C-mi, 1D-mi, 1E-mi aamma 1F-mi aqunneqarpoq. NAFO-p oqartussaaffiata ilaa 1B aamma immikkoortunut marlunnut 1Ba-mut aamma 1Bb-mut avinneqarnikuuvoq. Sinerissamut qanittumi arnarlunniarnermi aqutsiviit takussutissiaq 2-mi takuneqarsinnaapput. Taakku ilaanni immikkoortunut killeqarfiit Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni erseqqinnerusumik nassuiarneqarsimapput.

Arnarlunniarneq aqutsiveqarfinnut agguarneqarsimavoq nipisaqarfinni aalisarnerup annertussusia agguataarneqarnissaa qulakkeerniarlugu.

Arnarlunniarnermi sumiiffiit ilai timmissanut ineqarfiupput, aammalu masarsoqarfiit nunani tamalaani pingaaruteqartut, timmissat imarmiut najortagaattut immikkut illersugaqarfiullutik. Timmissanut ineqarfinnut kiisalu sumiiffiit illersukkani qanittumi angallanneq Timmissanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni kiisalu Kalaallit Nunaanni masarsoqarfiit nunanit tamalaanit toqqarneqartut illersorneqarnissaat aamma timmissat imarmiut ilaasa illersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu malittarisassaqaqtinneqarpoq.

Takussutissiaq 2: Sinerissamut qanittumi arnarlunniarnermi aqutsiveqarfiit pillugit immap assinga. Pissarsiffik: Pinngortitaleriffik (2020)

3.3.4 Piffissaq aalisarfiusoq

Nipisannik arnarlunniarnermut piffissaq aalisarfiusoq aqutsiveqarfimmiit aqutsiveqarfimmut assigiinngillat. Aalisarfissani tamani piffissaq aallartiffissaq nutaamik isumaqatigiissutigineqassaaq, aamma NAFO-p oqartussaaffiani immikkoortut ataatsimoortut ataasiakkaarlugit, taamaattorli NAFO-p oqartussaaffia 1B immikkoortunut marlunnut NAFO 1Ba-mut aamma NAFO 1Bb-mut avinneqarqissimasoq pinnagu. Aalisarfiusoq sivisunerpaamik ullunik 60-inik sivissussuseqartussavoq. Piffissap aalisarfiusup siviussussusilernerqarneranut atatillugu silamik, soorlu sikunik anorersuarnillu ajornartorsiutit iliuuseqarfiginissaannut aalisartunut periarfissiivoq. Sikorsuaqarnerata tunisisinnaaneq ulluni qulini tulleriiginnarni ajoquseqqasimappagu, sivoqataani aalisarsinnaaneq immikkut akuerineqarsinnaavoq, tamannalu Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tunngavigineqarluni.

Arnarlunnik aalisarnerup aallartinna unitsinneralu, immikkoortortani aqutsiviusuni tamani immikkut najukkani suliffissuarni sinniisut aamma aalisarnermi sinniisut akornanni suleqatigiinnikkut isumaqatigiissutigineqassapput. Aqutsivimmi aalajangersimasumi najukkani tunitsiveqarfiit aalisartullu peqatigiiffiit sinniisaasa oqaloqatigereernerini inassuteqaatit tunngavigalugit piffissaq aallartiffissaq pillugu Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu pilersornermut Naalakkersuisoqarfik inaarutaasumik aalajangiissaaq

Piffissap aallartiffiusussap aalajangersarneqarnerani suaat pitsaassusaat, sumiiffimmi arnarluit amerlassusaat, timmissanik imarmiunik saniatigut pisat annikinnerpaanissaat kiisalu sikumut silamullu atatillugit pissutsit sillimaffigineqassapput. Aalisarnerup ingerlanneqarsinnaaneranut piumasaqaatit pillugit misissuinissamut, piumasaqaatit ulloq aallartiffissaq sioqqullugu naammassineqarsimanersut pillugit aalisartut ataasiakkaat siuumoortumik isumaqatigiissuteqarfiginissaat akuerineqarpoq.

Taamaattorli aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni naapertorlugu aalisarnerup siusinnerpaamik 1. april aallartissinnaavoq kingusinnerpaamillu julip 16-iat naammassereertussaalluni.

3.3.5 Teknikikkut iluarsartuussineq immamilu uumassuseqarfiusuni mianernartuni aqutsineq

Aalisarnerup aamma imaani sumiiffinnik mianernartunik aqutsineq aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat aammalu Kalaallit Nunaanni masarsoqarfiit nunanit tamalaanit toqqarneqartut illersorneqarnissaat aamma timmissat imarmiut ilaasa illersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat malillugit malittarisassaqaartinneqarput, tassungalu ilanngullugu sumiiffinni aalajangersimasuni aalisarnissamut inerteqquteqarnerup aamma sumiiffinni nutaani aalisarnermut tunngasut. Aalisarnermi saniatigut pisarisuukkat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tamatuma saniatigut uumasuni peqarfiusuni koralinik, imaani pupinnik sumiiffiit aalisarnermut matuneqarnissaat pillugu piumasaqaatit pillugit ilitsersuuteqarpoq.

Imarmi mianerisariaqartut pillugit sukumiisumik toqqaanernut malittarisassaqaartitsinernullu nassuiaanerit piumasaqaatillu piffissami aggersumi immap naqqa pillugu aqutsinissamik pilersaarummut ilanngunneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Naalakkersuisunit siunniunneqarpoq imaani uumassuseqarfiit manna tikillugu sunnerneqarsimanngitsut ajoquserneqannginnissaat. Arnarlunniarnermi qassutit uninngatitat taamaallaat atorneqarqusaapput, immap naqqanut imaani uumasorqarfinnut mianernartunut qajassuussisut. Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutsikkut misissuinermi imaluunniit nakkutilliinermi aalisarnerup siaruarsimanera malunnartumik allanngorsimanera paasineqarpat, Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfiup, Pinngortitaleriffik aamma Aalisarnerup pillugu Siunnersuisoqatigiit isumasioreerlugit, sumiiffiit mianerisariaqarsinnaasut illersorniarlugit aalisarnerup killilersuiffigineqassanersoq nalilissavaa.

Assi: Aslak Jensen

3.4 SANIATIGUT PISARISUUKKANIK AQUTSINEQ

Arnarlunniarnermi saniatigut pisarisuukkat aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat aamma Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugit iliuuseqarfigineqassapput nalunaarsorneqarlutillu.

Timmiaqatigiit imarmiut aalisakkallu assigiinngitsut, kiisalu akuttusuumik imarmiut miluumasut qassutini saniatigut pisarineqartarput. Mitit nalinginnaasut (*Somateria mollissima*) timmissat saniatigut pisarineqartuni pingaartumik kujataani amerlanerpaajupput. Taamaattorli ukiumiit ukiumut annertuumik allanngorarneqarpoq. Mitit siaruaanneranni sumiiffiillu, piffissami arnarluit suffinerinerisa nalaanni aamma sumiiffinni aalisarnerup ingerlanneqarfiani qaleriittoornerup malitsigisaanik saniatigut pisaqarneq pisarpoq.

Aalisarnermi saniatigut pisat tamarmik nalunaarutigneqassapput. Saniatigut pisat tamarmik pisiortortumut tunineqartut arnarluit suaannik tunisinerup nalaani pisarneq malillugu pisiortortumit nalunaarutigneqassapput. Taamaallilluni aalisarnermi saniatigut pisat pisassiinermik tunngaveqartumut aalisarnermut ilaapput, annertussusaalu pisassiissutinit ilanngautigineqassallutik.

Nalunaaruteqarnermi nakkutilliinermiluunniit uumasut aalajangersimasut pisarisuukkat sumiiffimmi piffissamiluunniit sivikitsumi amerlappata, Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfiup Pinngortitaleriffik aamma Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit uumasut uumassusilerinermut atatillugu killiffia eqqarsaatigalugu saniatigut pisat amerlassusai naammaginatsumik amerlassuteqarnissaannut immikkut iliuuseqarnissaq qulakkeerneqassanersoq nalilissavaat. Taamatut iliuuseqarnermi sumiiffimmi imaluunniit piffissakkaartumik matusinerit iliuusissalluunniit allat pineqarsinnaapput, tamatumanilu uumassuseqarnermi pisinnaasat saniatigut uumassuseqartut artukkinnginnissaat qulakkeerneqassaaq. Imaani uumasut miluumasut timmissallu mianersuutassatut nalilerneqartut immikkut tassani eqqarsaatigineqassapput tak. Kalaallit Nunaannut uumasut naasullu mianerisariillit allattorsimaffiat⁷.

Aqutsinissamut pilersaarutip piffissami atuuffiani aalisarnerup timmissanut imarmiunut ima annertutigisumik sunnerneqarnerinut - allaat uumasut taakku atugarliortilerlugit - naliliinissamut amerlassutsinut atatillugu paasissutissanik naammattunik pissarsinissamut immikkut suliniuteqartoqassaaq.

Saniatigut pisat pillugit suliniuteqarnissamut periusissiaq ilanngussaq 3-mi takuneqarsinnaavoq.

⁷ Nungutaaratarsinnaasunut allattuiffik – Greenland Institute of Natural Resources

Assi: Aslak Jensen

4

NALUNAARUTEQARTARNEQ NAKKUTILLINERLU

4.1 NALUNAARUTEQARNEQ

Arnarlunniarluni aalisarnermi nalunaaruteqartarnerit assigiinngitsut arlaliupput, aalisartup pisiortortullu naammassisassaat. Aalisarnermik nakkutilliineq pingaarnertut aalisartumiit pisiortortumut aalisakkanik aamma aalisakkanit tunisassianik tunisinikkut ingerlanneqassaaq, tassungalu ilanngullugu aamma aalisartup pisaanik KANUAPNA-mut pisiortortup nalunaaruteqarnissamut pisussaaffiatigut. Tunisinermit pisat tamaasa pillugit paasissutissanik ilanngussisoqassaaq, tassunga ilanngullugu saniatigut pisarisuukkat igitallu.

Akuersissut inummut nammineruinnatq atuuppoq. Akuersissutaatilik tunisinermit nammineerluni najuutissaaq.

Angallatit mikinerusut (takissutsimikkut 9,4 meterinik naannerusut) angallammi pisanik allattaaveqarnissamut pisussaaffeqanngillat, taamaallaallu tunisinermit pisat nalunaarutigisussaallugit.

4.2 ALAPERNAARSUINEQ, NAKKUTILLIINEQ AAMMA MISISSUINEQ (MCS)

Aalisarnerit nammineerluni aalisariutiniilluni nakkutilliinikkut allaffissornikkulluunniit KANUAPNA-mit isumagineqarput.

Sinerissap qanittuani aalisarnerit imatut nakkutigineqartarput:

- Tunisinermit paasissutissanik alapernaarsuinikkut, tassunga ilanngullugu nalunaarsuinikkut atortussanngortitsinikkullu
- Tulaassanik nakkutilliineq

KANUAPNA-p Nuummi qitiusumik allaffeqarfiani aqutsinikkut nakkutilliisoqarpoq. Paasissutissat nalunaaruteqartussaataaneq atorlugu KANUAPNA-mit tiguneqartunik misissuinikkut pisarpoq, tassungalu ilaapput nalunaaruteqartussaataanermit paasissutissanik uppersaaneq. Aalisakkanit tunisassianik pisiortortut tamarmik pisussaapput elektroniskimi tunisinerit tamaasa paasissutissanik nassiussallutik, tassungalu ilaapput assersuutigalugu imaani miluumasumik, timmissanik imarmiunik, koralinik pupinnillu pisat. Paasissutissat sapaatip akunnikkaartumik nassiunneqartassapput aamma kukkunerisiorneqartassallutik, aamma aalisarneq pillugu qarasaasiaqarfimmut LULI'mi (Akuersissutit, Sapaatip akunnikkaartumik nalunaarutit, Angallatip ingerlarnanik nalunaarsuiffiit Tunisinerillu), ikkunneqassallutik taamaalilluni pisassiissutit sinneruttut qanoq annertutiginersut naatsorsorneqarsinnaalluni. Aalisartoq pisat tamaasa pillugu paasissutissiinissamut pisussaavoq, aamma tunisassiat tulaanneqanngitsut pillugit.

Foto: Ludvig Siegstad

Aamma ingerlaavartumik pisassiissutinit ilanngaait ajornanngitsumik siumut naatsorsuisoqartarput, aalisarnerup qaqugu matuneqarsinnaanera missiliorsinnaajumallugu. Nipisanniarneq ukiup ilaannaani ingerlanneqartarmat piffissami sivikitsumi paggatassiilluni aalisarnerummat ulluinnarni pisat annertuumik allanngorarsinnaasarput, tamannalu ullup matusiffissap missiliornissaanik unammillernartitsilluni.

4.2.1 Aalisarnermik unitsitsineq

Pisassiissutit tamakkerneqaleneri qanillineqarpat ullukkaartumik nalunaaruteqartarnissamut tunitsivinnut KANUAPNA peqqusisnaavoq. Tassa aalisarnerit qanimut nakkutiginerujumallugit piffissarlu eqqorlugu matusisoqarniassammat taamatut iliortoqartarpoq. KANUAPNA aalisarnermik tamanik matusinissamut oqartussaasuvoq. Matusineq pillugu tusagassiorfitsigut nalunaaruteqartoqartarpoq.

Matusinerup kingorna sumiiffimmi aalajangersimasumi pisassiissutit ilaatigut sinneqarsinnaasarput. Taama pisoqarnerani pisassiissutit sinneri ammaasseqqinnissamut pissutissaqartitsinersut pillugu KANUAPNA APNIPN suleqatigalugu naliliissaaq. KANUAPNA aalisarnermik nakkutilliisoqarpoq imaani tulaassinernilu sinerissamut qanittumi aalisarnermik nakkutilliisnaasunik.

Tulaassinermi nakkutilliineq KANUAPNA-p aalisarnermik nakkutilliisuinit ingerlanneqartarpoq, aalisaatinik uninngaannartunik aamma imaani aalisarnermik nakkutilliinissamut piginnaatitaasunit kiisalu tunitsivinni tunisinernik nakkutilliisuinit.

4.3 NALUNAARUTIGINNITTARNERIT

KANUAPNA nakkutilliinermi oqartussaasutut sineriammut qanittumi arnarlunniarnermi unioqqutitsisoqarsimatillugu malitseqartitsinissamut akisussaaffeqarpoq. Unioqqutitsisoqarsimatillugu aalisarsinnaanermut akuersissutaatik, umiarsuaatileqatigiiffik pisiortortorluunniit akiligassinneqarnissaat pillugit KANUAPNA-mit piumasaqartoqarsinnaavoq.

Akiligassinneqarsinnaapput assersuutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissuteqaratik aalisartut, pisassiissutini KANUAPNAmit matuneqarsimasunik aalisartut, nakkutilliinermi angallammit aalisarsinnaanermut akuersissuteqanngitsumit aalisartoqartoq paasineqarpat imaluunniit KANUAPNA-mit nakkutilliinissaq ajornarsisinneqarpat imaluunniit aalisartup aalisarsinnaanermut akuersissuteqanngitsup sumiiffimmi KANUAPNA-mit matuneqarsimasumi pisaanik aalisakkanillu tunisassiaanik pisiortortoqarpat.

Inatsisini atuuttuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit tamarmik akiliisitaanermik kinguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlutik <https://nalunaarutit.gl/> aqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi malittarisassanik imaluunniit arnarlunniarnermut akuersissut pillugu unioqqutitsineri taassuma atorneqarsinnaatitaaneranut killiliissutini kiisalu pissutsit ilungersunarnerutillugit imaluunniit unioqqutitsisoqaqqitsillugu piginnaatitaaffimmik arsaarinnittoqarsinnaavoq.

ILANNGUSSAQ 1. INATSISIT ATUUTTUT IMMIKKUT ATTUUMASSUTILLIT

- Aalisarnek pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 23. maj 2024-meersoq
- Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 72, 4. Novembari 2025-meersoq
- Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-meersoq
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 4. februaari 2025-meersoq
- Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 5. December 2011-meersoq
- Aalisarnermik nakkutilliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39, 20. Januaari 2023-meersoq
- Timmissanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 30. maj 2023-meersoq
- Kitsissunnguit eqqissisimatitaanissaat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 17. april 2008-meersoq
- Kalaallit Nunaanni masarsoqarfiit nunanit tamalaanit toqqarneqartut illersorneqarnissaat aamma timmissat imarmiut ilaasa illersorneqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 1. juuni 2016-meersoq

Kalaallit Nunaanni aalisarnek pillugu inatsisit tamakkerlutik www.nalunaarutit.gl aqqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.

ILANNGUSSAQ 2. PINNGORTITALERIFFIUP ILISIMATUUSSUTSIKKUT SIUNNERSUINERA

Tassunga ilanngullugu siunnersuinermit tunngavigineqartut naatsumik allaaserineqarneri. Siunnersuinermit tunngaviusoq pillugu annertunerusumik immikkuualuttut uunga innersuunneqarput "Nipisanik nalilineq (*Cyclopterus lumpus*) Kitaani aningaasarsiornermik tunngaveqarluni paasissutissat 2010-20XX", ingerlaavartumik aaqqissuunneqarput.

LPUE-mik naatsorsuinissamut paasissutissanik immikkoortiterineq

LPUE-mik naatsorsuinissaq sioqqullugu paasissutissanik immikkoortiterinissaq pisariaqarpoq, taamaaliormi paasissutissat pitsaassusaannik amerlassusiinillu tamakkiisumik nalilersuisoqarnissaa qulakkeerniarlugu. Tamatumani maleruagassat makku aalajangersarneqarput:

- Aalisartoq aalisarnermik ingerlatsinissamut sivikinnerpaamik ukiuni 3-ni aalisartooreersimassaaq.
- Aalisartoq tunisinerit nalaanni suannik ikinnerpaamik 500 kiilunik pisaqareersimassaaq. Taamaalliluni aalisartut piffissami annikitsuinnarnik pisaqarsimasut peersinneqassapput.
- Suaat 500 kiilut sinnerlugit tunisinerit tamarmik immikkoortiterneqassapput. Taamaalliluni nalinginnaasumik aalisartumiit aalisarnermi inernerit naapertuutilerlutik.
- Aalisartoq ataaseq ukiut akornanni imaluunniit ukiup ataatsip ingerlanerani aalisarfigisani nuunniarlugu toqqarpagu, taamaallilunilu NAFO-p oqartussaaffiini immikkoortuni ikinnerpaamik marlunni pisaqarluni, aalisartoq aalisartutut marluusuttut isigineqassaaq.

Misissueqqissaarneq

NAFO-p oqartussaaffiini tamani ataasiakkaani ukiuni ataasiakkaani aalisartut ataasiakkaat tunisineri tamarmiusut missingerneqarsinnaapput. Ukiuni ataatsimi sumiiffimmut ataatsimut aalisartunut ataasiakkaanut LPUE naatsorsorneqassaaq.

Aalisartut ataasiakkaat LPUE-at NAFO-p oqartussaaffigisaasa ilaanni aalajangersimasumi aalisartut pisisimasaaannut tamarmiusunut naleqqiunneqassaaq. Taamaalliluni pisaqarluarsimasut, taamaallilutillu kisitsisigit paasissutissanik amerlanerpaanik tunniussisut, aamma LPUE-p inernerata nalilersornerani naleqqiunneqarnerpaajussapput.

Aalisartut ataasiakkaat naleqqiunneqarnerat LPUE-mit amerlisarneqassaaq, LPUE-t naleqqiunneqartut katinneqassapput taamaalliluni NAFO-p oqartussaaffiani immikkoortuinut ataasiakkaanut agguaqatigiissitsineq pissarsiarineqarluni. Taamaalliluni immikkut ukiukumut ataatsimut LPUE aamma NAFO-p oqartussaaffiani immikkoortumut tunngasut pissarsiarineqartarput. Missiliuinerni taakkunanani taakkununga ilaasut nalornissutit (Standard Error) ilanngullugit naatsorsorneqartarput.

Kitaata sineriaa tammakkerlugu ukiumoortumik LPUE tamarmiusoq missiliorniarlugu kingumut naleqqiussisoqartarpoq. Maannakkut NAFO-p oqartussaaffigisaani immikkoortut ataasiakkaat immikkoortumi pineqartumi pisanut tamarmiusunut naleqqiunneqassapput. Taamaalliluni immikkoortut amerlanerpaanik pisaqarfiusut inaarutaasumik immikkoortut ataatsit tamarmiusumik tulaassaannut paasissutissanik amerlanerpaanik tunniussisarpoq, tassa agguaqatigiissitsilluni naleqqiussineq.

NAFO-p oqartussaaffigisaanit ataatsimiit tunisinerit arlalitsigut NAFO-p oqartussaaffigisaani allami pisinneqartarput. Pisinneqarfiusoq (sumiiffiup ilisarnaataanik ilisimatitsissutigineqartoq) pisat naatsorsornerinut atorineqassaaq, suaat sumi pissarsiarineqarsimanerinek eqqortumik paasissutissiinissaq anguniarlugu. Ukiut siuliini, tunisinerit arlalinnut sumiiffiup ilisarnaataa pillugu paasissutissat amigaataatillugit taarsiullugu tunitsiviup sumiinnera atorineqartarpoq.

Paasissutissat pissarsiarineqartut

Kitaani naleqqersuut LPUE aamma NAFO-p oqartussaaffiinut ataasiakkaanut, ilanngullugittaaq nalornissutaasut.

Piffissaq najoqqutaasoq

Aqutsinissamut pilersaarummi matumani anguniakkap anguneqarnissaa siunertaralugu qulakkeerneqassaaq pisat imatut qaffasissuseqassasut piffissamit najoqqutarineqartumit (2010-2013) LPUE-p agguaqatigiissillugu LPUE annertuumik appasinneqarnatik.

Najoqqutatut LPUE = tunisinermi ataatsimi suaat 157 kiilut.

Piffissaq najoqqutaasoq piffissami agguaqatigiissillugu uumasutigut najoqqutarineqartut aalisarnermut annertusiartortumut ikorfartuisinnaanera naatsorsuutigalugu toqqarneqarpoq, tamatuma ersersillugu piffissami sinneqartumik aalisartoqarsimanngitsoq. Taamaattumik piffissaq mianersortumik najoqqutatut ilanngunneqarpoq.

Tunisinermi paasissutissat LPUE-mik naatsorsuinermit tunngaviusinnaasutut ilaatigut pitsaassuseqartariaqarput. Pinngortitaleriffik naliliivoq, 2010-miit paasissutissat naammaginarumik pitsaassuseqartut, taamaattumillu piffissap najoqqutarineqartut ukiua siulleg tassalluni 2010. 2013-ip kingorna 2017 tikillugu pisat appariarput, paasissutissanut tunngavigineqartut pigineqartut tunngavigalugit Pinngortitaleriffimmit tamatumunnga avatangiisitigut pissutsit imaluunniit aalisarneq qanoq annertutigisumik pissutaasimanersoq nassuiaatigineqarsinnaanani, taamaattumillu piffissap najoqqutaasup ukiua kingulleq 2013-iulluni.

Piffissap sivikitsuunera tunisinermilu paasissutissat taasariaqartut pissutigalugit, aalisarnerup qanoq annertutigisumik aalisagaqassutsimut sunniuteqarsimanera nalileruminaappoq.

Aalisarnerup aamma LPUE-p akornanni ataqatigiinnerni nutaamik misissuisoqarluni najoqqutaq LPUE allanngortittariaqarluni najoqqutaq LPUE allanngortinneqarsinnaavoq. Taanna aamma naleqqersuutip naatsorsorneranut atorineqartoq aalisarnerni allanngortoqarpat allanngortinneqarsinnaavoq (takuuk ilanngussaq 2-mi immikkoortoq "LPUE-mik naatsorsuinermit paasissutissat immikkoortinneri").

Najoqqutarineqartut

Najoqqutat B_{lim} aamma $B_{trigger}$ piffissaq najoqqutaasoq 2010-2013 tunuliaqutaralugu naatsorsorneqarpoq. Najoqqutat imatut missiliorneqarput:

$B_{lim} = 0,5 \cdot 157 =$ tulaassinermit ataatsimi suaat 79 kiilut

$B_{trigger} = 79 \cdot \exp(1,645 \cdot 0,25) =$ tulaassinermit ataatsimi suaat 119 kiilut

Paasissutissani tunngavigineqartuni allanngortoqarpat naligitinneqartut allanngorsinnaapput.

Siunissami siunnersuinermit immikkoortut isiginiagassat

Sapinngisamik pitsaanerpaamik siunnersuinissaq siunertaralugu arnarlunnut paasissutissat tunngavigineqartut pitsanngoriartorneri aalisagaqassutsimillu annertunerusumik paasisaqalerneq naapertorlugu pitsaanerulersitsinissaq ingerlaavartumik sulissutigineqarpoq.

Piffissami aqutsinermik pilersaaruseriusummi immikkoortut isiginiarneqartussat tassaasinnaapput:

SPiCT[®]-naatsorsueriaaseq

2020-mi nipisaat pillugit siunnersuisarnermi suleriaaseq Pinngortitaleriffimmit misissueqqissaaseq nalilersorneqarpoq,; SPiCT atorinissaanut periarfissat misissorniarlugit. Tassani inerniliisoqarpoq SPiCT[®]-ip atorinissaanut ikorfartuisinnaasunik sulit paasissutissat naammangitsut ("Evaluation of an advice and assessment model (SPiCT) for lumpfish" GN, 2020). SPiCT-naatsorsueriaaseq, inernerit isumannaannerulerpata siunnersuinermit ilaatinneqalernissaa siunertaralugu ingerlaavartumik misiligarneqartassaaq. Tamatuma tungaanut maannakkut siunnersuinermit periutsimi inernernut ikorfartuisinnaasut inernerit atorineqassapput.

LPUE-mi allanngorarnertit

LPUE-mik piffissami tigusani pissarsiarineqarsinnaasuni ukioqarpoq LPUE-mik qaffasitsitsisoqarpallaarluni. Aalisagaqassutsip allanngorarnerrata pitsaanerusumik paasineqarnissaa anguniarlugu, allanngorarnernut taakkununga suut pissutaanersut sulissutigineqassapput, tassunga ilanngullugu ukiuni ataasiakkaani silap pissusaata sunniutai.

8 Stochastic surplus production model in continuous time

ILANNGUSSAQ 3. SANIATIGUT PISARISUUKKAT PILLUGIT SULINIUMMUT TUNNGASOQ PERIUSISSIAQ

Arnarlunniarnermi saniatigut pisisuukkat pillugit nalunaaruteqartarnermut atatillugu saniatigut pisisuukkat tamarmik nalunaarutigineqartarnermut tamakkiisumik paasineqanngilaq. Taamatut nalornineq illuatungilerniarlugu APNIPN aamma KANUAPNA suliniutinik ukuninnga aallartitsiniarput:

- Saniatigut pisisuukkanik nalunaaruteqartarneq pillugu qaammarsaalluni paasissutissiisarnert ingerlanneqarneri
- Piffissap aalisarfiusup naanerata kingunitsianngua arnarlunniarneq tunuliaqutaralugu nakkutilliinermi nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqarnera
- Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna aalisarnermik ukiumoortumik naliliineq
- Sinerissap qanittuani aalisarnermi saniatigut pisinineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suleqatigiissitamik pilersitsineq

Suliniutit taakku matuma ataani itisilernerqassapput.

Saniatigut pisanik nalunaaruteqartarneq pillugu qaammarsaalluni paasissutissiisarnert ingerlanneqarneri

Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-meersoq naapertorlugu aalisartoq pissussaavoq aalisakkanit tunisassianik tulaassineri tulaassineq pillugu nalunaarummik immersuissalluni. Tulaassineri nalunaarut uppersaata taanna ilaatigut timmissanik, imaani miluumasunik aalisakkanillu allanik qanoq annertutigisumik saniatigut aalisartup pisisuugaqarsimanera pillugu paasissutissanik arlalinnik imaqarpoq. Pisiortortoq pisisaavoq paasissutissat taakku nalunaarsussallugit taakkulu KANUAPNA-mut ingerlateqqillugit. Taamaattorli timmissanik imaanilu miluumasunik saniatigut pisaqarsimaguni aalisartoq pisiortortumut nalunaaruteqarnissani eqqaamasarneraa nalornissutigineqarpoq, kiisalu pisat taakku tunitsiviup nalunaarutigeqqittarnerai. Aammattaaq nalornissutigineqarluni taamatut pisisaaffeqarnertik illuatungeriit arajutsisimannginneraat.

Pisiortortut aalisartullu pisisaaffinnik taakkuninnga naammassinninnersut nakkutigissallugu KANUAPNA-p suliaassaraa. Taakkuninnga pisisaaffeqarnerannik aalisartut tunitsivillu arajutsinnginnissaat anguniarlugu arnarlunniarinnisaq sioqqullugu nalaanilu paasititsiniaanermik KANUAPNA aamma APNIPN ingerlateqarusupput. Eqqarsaatigineqarpoq qaammarsaaneq radiukkut naatsumik ilanngussinermik imaqassasoq, tassani pineqarluni saniatigut pisisuukkat nalunaarutigineqartarnerisa pingaarteqarnera, kiisalu nutaarsiaasaqartitsivinnik inuillu attaveqatigiittarfiinut tusagassiorfinnut attuumassuteqartunut allaaserisat marluk pingasuulluunniit. KANUAPNA ingerlateqqilluni aalisarnerup aallartinneqarnissaata tungaanut tunitsivinnut tamanut allagaqassaaq, nalunaaruteqarnissamut atatillugu taakku pisisaaffiat erseqqissarneqarluni.

KANUAPNA-p aamma APNIPN-ip neriutigaat saniatigut pisat sooq nalunaarutigineqarnissamut nalunaaruteqannginnerullu qanoq kinguneqarsinnaaneranik aalisartut tunitsivillu eqeersimaqqunerisigut illuatungeriit pitsaannerusumik nalunaaruteqarnissaannut kajumissuseqalissasut, taamaallunilu tatiginarnerusumik nalunaaruteqartarneq anguneqarluni.

Piffissap aalisarfiusup naanerata kingunitsianngua arnarlunniarneq tunuliaqutaralugu nakkutilliinermi nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqarnera

KANUAPNA aalisarnerup naanerata kingorna nakkutilliinermut nalunaarusiaq suliarisarpaa, tassani KANUAPNA-p aalisarnerup nalaani nakkutilliinermik suliniuteqarnera allattorsimaffigineqartarpoq. Paasissutissat taakku nakkutilliisut nakkutilliinermi angalanerit ataasiakkaat aammalu umiatsiamik nakkutilliinerit ataasiakkaat kingorna nalunaarusianik suliarisartagaannik tunngaveqarput. Nakkutilliinerit ilaatigut tassaapput paasissutissiisarnert aamma pisinartarfinnut nakkutilliinerit, sumiiffinnik illersugaasunik atortussiassanik nakkutilliineq aamma aalisarnerup naanerani aalisariutinik qimatanik misissuineq.

Nakkutilliinermi suliniutit saniatigut nalunaarusiami aamma saniatigut pisarisuukkat pillugit takussutissiaqarpoq. Pisisartut pisussaaffigaat sapaatit akunnerit tamani tunisinerit tamarmik pillugit takussutissiamik EDB-mik atuarneqarsinnaasumik filimik tunniussinissaq. Aalisarnerup naanera kingorna KANUAPNA-p misissortarpaa pisisartut tamarmik saniatigut pisarisuukkat pillugit nalunaaruteqartarnersut, aammalu pisisartut sumiiffinni matuneqarsimasuni pisanik pissarsisimanersut. Unioqqutitsisoqarsimatillugu KANUAPNA-p aalisartup tunisineri uppersaasat atsiornikoq piumasarpaat, qaqugukkorpiaq tunisineq ingerlasimanersoq, imaluunniit sapaatit akunnerni tamani filit nutarterneqartut saniatigut pisarisuukkat pillugit imallit. Tamatuma kingorna suli unioqqutitsisoqarsimappat KANUAPNA-p suliaq unnerluussisussaataasunut ingerlateqqittarpaa, uppersaasatit pisariaqartinneqartut ilanngullugit.

Nalunaarusiap siunertarivaa aalisarnermik soqutigisaqatigiit akornanni KANUAPNA-p nakkutilliinermik suliaqarneranik tatiginninnerulernissaq, taamaallillunilu aalisarnerup ingerlaannarnissaa qulakkeerlugu. Taamaattumik KANUAPNA-p aamma pingartippaa nakkutilliinermut nalunaarusiaq ukiut tamaasa piffissaq aalisarfik qaangiuppat suliarinissaa.

Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna aalisarnermik ukiumoortumik naliliineq

Piffissap aalisarfiusup naanerata kingorna APNIPN-ip KANUAPNA kiisalu inuussutissarsiortut allallu soqutigisaqartut nalilersuilluni ataatsimiinnissamut aggersassavai. Nalilersuilluni ataatsimiinnermi piffissaq aalisarfiusoq qaangiuttoq oqallisigineqassaaq. Ataatsimiinnermi tassani APNIPN-ip aamma KANUAPNA-p saniatigut pisanik nalunaarusiorneq ilanngutissavaat aamma saniatigut pisaqartarnerup millisarnissaa siunnersuut oqaluuserisassanut ilanngutissavaat.

APNIPN-ip aamma KANUAPNA-p naatsorsuutigaat, ukiumi aalisarfiusup naanerani saniatigut pisat pillugit nalunaarusiamik eqqartuineri erseqqissarneqassasoq aalisarnermik aqutsineq siumut sammisumik nalinginnaasumik qanoq pitsaanerulersinneqarsinnaanersoq kiisalu saniatigut pisat pillugit nalunaarusiornermut iluaqutaasumik suliniuteqassanersoq.

KANUAPNA ukiut tamaasa aalisarnermut assigiinngitsunut nakkutilliinissamut pilersaarusiortarpoq, tamatumuunakkullu nalilersuineq aamma nakkutilliinermi suliniutit pilersaarusiornerinut isumassarsiortoqarsinnaavoq.

Sinerissap qanituani aalisarnermi saniatigut pisarineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suleqatigiissitamik pilersitsineq

Saniatigut pisaqartoqartarnera nipisanniarnerninnarmi taamaallaat ajornartorsiutaanngilaq. Taamaattumik APNIPN pilersaarusiorpoq suleqatigiissitamik APNIPN-mit KANUAPNA-millu kiisalu inuussutissarsiornermik ingerlatsisunik attuumassuteqartunit, Pinngortitaleriffimmit aalisartullu kattuffiinit ilaasortalimmik pilersitsiniarluni. Eqimattami tassani siunertarineqartoq tassaavoq, oqallittarfimmik pilersitsinissaq, tassani saniatigut pisanut kisitsisit atorlugit nassuiaasiornerit saqqummiunneqartassapput, saniatigut pisarineqartut ikilisinneqarnissaat pillugu suliniutit pillugit ilisimatitsineq aamma misilittakkanik avitseqatigiinneq. Aammalu inatsisit aqutsinermullu pilersaarutit pitsaanerulernissaanut siunnersuutaasinnaasut, siunissami naleqqussarlugit ilanngunneqarsinnaasut, suleqatigiissitap oqallisiginnaavai.

ILANNGUSSAQ 4. AGGUAASSINERMI NAJOQQUTAQ

Arnarlunniarnermi pisassiissutit ukiuni kingullerni pingasuni pisat aallaavigalugit aqutsiveqarfinnut ataasiakkaanut agguaanneqartarput.

Naalakkersuisut TAC aalajangertarpaat. Aqutsiveqarfinnut agguaatsinnagu, immikkut pisassiissut 20 tons illikartinneqassaaq. Pisassiissut pineqartoq aqutsiveqarfinnut ukiup siuliani ullut 10-t ataannartumik aalisarsinnaasimanngitsunut aquaanneqassaaq. Aqutsiveqarfinni sikut pillugit ullut ataannartumik 10-t imaluunniit amerlanerusut aalisarneq sunnerneqarsimanngippat, pisassiissut immikkut illikartitaq 20 tonsi agguaariaaseq nalinginnaasoq malillugu TAC agguaanneqassaaq. TAC aqutsiveqarfik NAFO 1 miit NAFO- aqutsiveqarfiinut agguaanneqassaaq agguaariaaseq ataani najooqutassiaq malillugu:

- TAC-p 20 %-ia NAFO-p oqartussaaffiisa ilaanni assigiimmik agguarneqassaaq.
- TAC-p 80 %-ia ukiut siuliini pingasuni aalisarneq naapertorlugu agguarneqassaaq.
 - Agguaassinermi ukiut siuliini pingasuni tulaassinermi paasissutissat agguaqatigiissineri KANUAPNA'mut nalunaarutigineqarsimasut aallaavigalugit.

20 % agguaassassat

TAC-ip tamarmiusup 20 %-ia NAFO-qarfiit arfineq marluk akornanni assigiimmik agguarneqassaaq. NAFO-qarfiit tamarmik, "X", TAC-imi annertussutsimik assigiimmik tunineqassapput, " M_{20} ", tassa TAC-ip 20 %-ianut naapertuuttoq.

$$\text{Tamanut agguaassineq annertoqatigiittoq } X = M_{20(X)} = (0,20 \cdot \text{TAC})/7$$

80 % agguaassassat

Agguaaneq ukiuni kingullerni pingasuni pisat pingaartinnerinik tunngaveqarpoq (t).

TAC-ip tamarmiusup 80 %-ii, tassaasut " M_{80} ", ukiuni kingullerni pisat pingaartinneri tunngavigalugit agguarneqarput, tassaasut " t ", tassani t tassaalluni ukioq pisassiissutinut naatsorsuiffusoq.

Ukiuni kingullerni pingasuni pisat imatut pingaartinneqarput t : 20 %, t_2 : 30 % aamma t_1 : 50 %, tassani t_1 tassaalluni ukiumi kingullermi pisat tamarmiusut, 50 %-imik pingaartinneqartut, t_2 tassaalluni ukiup siuliani pisat tamarmiusut 30 %-imik pingaartinneqartut, t_3 tassaalluni ukiup pingasut matuma siorna pisat tamarmiusut, 20 %-imik pingaartinneqartut.

Ukiuni kingullerni pingasuni pisat tassaapput f_1 , ukiumi kingullermi NAFO-qarfimmi X pisat, f_2 tassaallutik NAFO-qarfimmi X ukiup siuliani pisat, aamma f_3 tassaallutik NAFO-qarfimmi ukiut pingasut matuma siorna pisat X .

$$\text{Annertussutsit agguarneqartussat } X = M_{80} = (0,80 \cdot \text{TAC})$$

$$\text{Pisat pingaartinneqartut} = Vf = 0,2 \cdot f_3 + 0,3 \cdot f_2 + 0,5 \cdot f_1$$

$$\text{Pisat pingaartinneqartut (\%)} = Vf/M_{80}$$

$$\text{Pisat pingaartinneqartut} = Va = (0,2 \cdot t_3 + 0,3 \cdot t_2 + 0,5 \cdot t_1)$$

$$\text{Annertussutsit pingaartinneqartut agguagassat } X = M_{80(X)} = 0,80 \cdot \text{TAC} \cdot (Vf/Va)$$

NAFO-qarfimmi ataatsimi pisassiissutit agguagassat tamarmiusut

NAFO-qarfimmi aalajangersimasumi inaarutaasumik pisassiissutit, X , tassaapput agguagassanit 20 % sumiiffimmi pisassiissutit katinneri, $M_{20(X)}$, kiisalu 80 %-imik agguagassat sumiiffimmi agguagassat, $M_{80(X)}$.

$$\text{NAFO-qarfimmi inaarutaasumik pisassiissutit } X = M_{(X)} = M_{80(X)} + M_{20(X)}$$